

Notitie

Aan: Gemeente Altena
Van: J.A.A. de Rooij
Datum: 16 juli 2021
Kopie: Luitzen Jager
Ons kenmerk: WATN001D01
Classificatie: Projectgerelateerd

Onderwerp: Bestemmingsplan Kom Andel - de Bronkhorst - Voormalige Rietdijk 2017; toetsing plandeel Zuid aan Wet natuurbescherming, onderdeel flora en fauna, actualisatie 2021

---

1. Inleiding

In 2013 is reeds een quick scan flora en fauna¹ en aanvullend onderzoek² uitgevoerd voor bestemmingsplan *Kom Andel – Bronkhorst 1*, in het zuidwesten van de kom van Andel, in de gemeente Altena. In het vastgestelde bestemmingsplan (29 mei 2018) is het zuidelijke deel van het plangebied, dat eerder nog wel onderdeel van het plan was, niet meegenomen. De ontwikkeling van het zuidelijke deel van de Bronkhorst wordt planologisch mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan *Kom Andel - de Bronkhorst - Voormalige Rietdijk 2017*.

In het kader van dat bestemmingsplan is in 2017³ en 2018⁴ actualiserend ecologisch onderzoek uitgevoerd. Op grond hiervan is bepaald dat het plan doorgang kan vinden op grond van de huidige wetgeving. Er zijn echter 3 jaar verstreken na uitvoering van het aanvullend onderzoek naar vleermuizen en broedvogels met een jaarrond beschermd nest (gierzwaluw, huismus). Voorliggende notitie voorziet in een geactualiseerde beoordeling in relatie tot het aspect soortenbescherming van de Wet natuurbescherming.

2. Afbakening

Deze notitie voorziet in de toetsing aan de Wet natuurbescherming van de planwijziging binnen het plangebied van bestemmingsplan *Kom Andel - de Bronkhorst - Voormalige Rietdijk 2017*, voor wat betreft het onderdeel flora en fauna. Het bestemmingsplan *Kom Andel – Bronkhorst 1*, dat reeds in 2013 en 2016 is getoetst en inmiddels is vastgesteld, wordt niet behandeld in deze notitie.

Ten behoeve van deze aanvullende notitie is een verkennend veldbezoek uitgevoerd op 28 juni 2021. Daarnaast is een uitdraai gemaakt van de NDFF-database, waarin waarnemingen van (beschermd) flora en fauna ingevoerd zijn. Verspreidingsgegevens van de afgelopen 5 jaar zijn opgevraagd op 1 juli 2021. Verder zijn resultaten en inzichten uit reeds beschikbare onderzoeken gebruikt, zoals benoemd in de inleiding (hoofdstuk 1). De uitkomsten van het veldbezoek en de raadpleging van genoemde bronnen zijn in deze notitie uitgewerkt in het licht van een effectbeoordeling van de plannen binnen de begrenzing van bestemmingsplan *Kom Andel - de Bronkhorst - Voormalige Rietdijk 2017*.

---

¹ Quick scan ecologie, Royal HaskoningDHV, 18 februari 2013.

² Aanvullend onderzoek naar vissen, uilen en vleermuizen, Royal HaskoningDHV, 3 separate documenten van 14 oktober 2013.

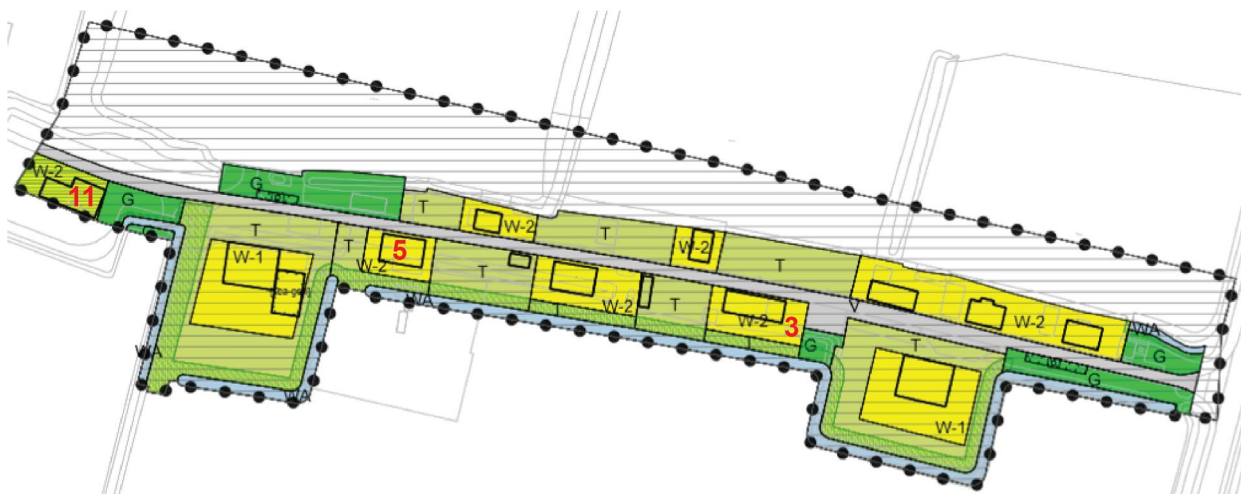
³ Toetsing plandeel Zuid aan Wet natuurbescherming, onderdeel flora en fauna, Royal HaskoningDHV, 14 maart 2017.

⁴ Aanvullend ecologisch onderzoek, Econsultancy, 27 augustus 2018

3. Te toetsen plan

Het te toetsen bestemmingsplan heeft betrekking op het bestaande bebouwingslint aan de Bronkhorst te Andel, in de gemeente Altena, conform figuur 1. In dit bestemmingsplan worden de volgende in het kader van flora & fauna relevante ruimtelijke ontwikkelingen aan de zuidzijde van de Bronkhorst mogelijk gemaakt:

- Ten oosten van de woning met huisnummer 3 is een nieuwe woning voorzien;
- Tussen huisnummer 3 en 5 is een nieuwe woning voorzien;
- De bestaande woning met huisnummer 5 wordt gesloopt, waarna op nagenoeg dezelfde locatie nieuwbouw mogelijk wordt gemaakt, waarbij mogelijk enkele bomen worden gekapt;
- Tussen huisnummers 5 en 11 is een nieuwe woning (met mogelijkheid voor een generatiewoning) voorzien.
- Langs de zuidgrens van het plangebied komt een nieuwe watergang, bedoeld als afwatering van de woonpercelen.

Figuur 1: Tekening van het te toetsen plan. Nieuwe danwel gewijzigde bouwvlakken zijn geel gearceerd. De zwarte bolletjeslijn markeert de bestemmingsplangrens.

4. Huidige situatie

De beoogde bestemmingsplanwijziging betreft het gebied zuidelijk van de Bronkhorst. De Bronkhorst (ook bekend als de Oude Rietdijk) is een verhoogde weg in een laaggelegen poldergebied met overwegend weilanden, zie ook figuur 2. Langs deze weg is aan weerszijden een lint van bebouwing en opgaande beplanting aanwezig, waar ook huisnummer 5 deel van uitmaakt (zie figuur 3). De opgaande beplanting is vaak gelegen in de tuinen van bijbehorende erven, maar staat gedeeltelijk ook in de berm van de weg. Aan de noordzijde van het lint ligt een nieuwe woonwijk in aanbouw, die in de loop der jaren nog verder ontwikkeld wordt. Aan de zuidzijde ligt een open gebied met uitgestrekte weilanden, waar de tuinen en erven van de woningen aan de Bronkhorst deels in doorlopen, zie ook figuur 4.

Figuur 2: Luchtfoto van de huidige situatie (bron: ArcGIS Online), met daarin aangegeven het studiegebied van bestemmingsplan Kom Andel - de Bronkhorst - Voormalige Rietdijk 2017 (rode stippellijn) en het bestemmingsplangebied Kom Andel - Bronkhorst 1 (rode lijn).

Figuur 3: Het te slopen woonhuis aan Bronkhorst nummer 5. Opnamedatum: 28 juni 2021.

Figuur 4: Het "open" gebied tussen huisnummers 5 en 11, kijkend naar het zuidoosten. Er staat een oude schietwilg en er ligt een kleine watergang, met daarachter weiland. Opnamedatum: 28 juni 2021.

Figuur 5: Het "open" gebied tussen huisnummers 5 en 11, maar kijkend naar het zuiden. Weiland en een rechte, diepere kavelsloot bepalen het beeld. Opnamedatum: 28 juni 2021.

5. Voorkomen beschermde soorten Wnb

Op basis van een terreinbezoek op 28 juni 2021 en raadplegen van verspreidingsgegevens (Nationale databank flora & fauna (NDFP), reeks van 1 januari 2016 t/m 1 juli 2021; de SOVON Vogelatlas, reeks 2013-2015) en raadpleging van eerder gedane onderzoeken (Royal HaskoningDHV, 2017 en Econsultancy, 2018) is bepaald welke beschermde flora en fauna (mogelijk) in het plangebied voorkomt. Hierbij is ook naar de directe omgeving gekeken, inclusief de rest van het oorspronkelijke bestemmingsplangebied Bronkhorst, omdat gegevens uit habitats in de directe omgeving ook waardevol zijn om een inschatting te maken van de soortenrijkdom in de zuidelijke uitbreiding van het bestemmingsplangebied. Hieronder volgt per soortgroep een uitwerking van de bevindingen.

Vaatplanten

Het vaststellen van (mogelijke) aanwezigheid van strenger beschermde plantensoorten was ten tijde van het veldbezoek mogelijk, omdat het veldbezoek aan het begin van de zomer heeft plaatsgevonden. Geraadpleegde gegevens uit de NDFP wijzen niet op het voorkomen van onder de Wnb strenger beschermde plantensoorten in het plangebied. Verder zijn er geen beschermde soorten waargenomen tijdens het veldbezoek. Het plangebied is voor een deel in agrarisch gebruik en voor een ander deel voorzien van een grazige danwel ruige vegetatie danwel tuinen op particuliere erven. Daarnaast zijn er aanwijzingen dat de aanwezige sloten en waterlopen intensief worden onderhouden. Vanwege de veronderstelde grote voedselrijkdom van de percelen (tuinen, bermen, weiland, leeg bouwterrein) is er geen aanwijzing dat het plangebied geschikte groeiplaatsen kent van een of meer strenger beschermde plantensoorten. Er zijn dan ook alleen soorten aangetroffen van voedselrijke omstandigheden, zoals gewone braam, raaigras, ridderzuring, haagwinde, gestreepte witbol, fluitenkruid, gewone berenklauw, akkerdistel, gewone brandnetel, riet en rietgras, zie ook figuur 6. De soorten die krachtens de Wnb beschermd worden gedijen vaak op kalkrijke danwel zure en schrale standplaatsen die extensief beheerd worden. Dergelijke groeiplaatsen zijn niet aanwezig binnen het plangebied, waarin kalkarme tot kalkloze kleigronden domineren, met een hoge tot zeer hoge voedingstoestand. Zo kan met voldoende zekerheid gesteld worden dat er geen beschermde plantensoorten voorkomen in het plangebied.

Figuur 6: Een impressie van de vegetatie binnen het plangebied: er komen feitelijk alleen plantensoorten voor van voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Indicaties voor groeiplaatsen van beschermde plantensoorten zijn niet waargenomen.

Zoogdieren

Geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen niet op het voorkomen van beschermde zoogdiersoorten. Het plangebied biedt verder weinig natuurlijke habitats als rietland, bos en struweel, afgezien van wat ruige hoeken op particuliere percelen, bijvoorbeeld rond huisnummer 5. Er is geen directe aansluiting met natuurgebieden in de regio. Bovendien maakt het plangebied geen deel uit van bekende leefgebieden van populaties van beschermde grondgebonden zoogdieren (zoals waterspitsmuis, das en steenmarter), waardoor het voorkomen van strenger beschermde grondgebonden zoogdieren uitgesloten kan worden. Wel komen soorten met een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen voor, zoals haas en egel.

Het plangebied is echter potentieel geschikt voor vleermuizen, zo blijkt ook uit eerder uitgevoerd onderzoek naar vliegroutes en vaste verblijfplaatsen van vleermuizen (Royal HaskoningDHV, 2013) en geraadpleegde NDFG-gegevens. Hierbij zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen alsook een rosse vleermuis aangetroffen ter hoogte van de Bronkhorst. De ze zijn jagend over de lengterichting van de Bronkhorst in de luwte van de opgaande beplanting waargenomen. Daarmee kan gesteld worden dat het plangebied van beperkt belang is voor foeragerende gewone dwergvleermuizen. Daarbij is het niet ondenkbaar dat de daar jagende exemplaren een vaste verblijfplaats hebben in een van de woningen en schuren aan de Bronkhorst, daarbij inbegrepen de te slopen en te herbouwen woning met schuur aan huisnummer 5. Deze woning is echter meegenomen in het onderzoek naar vaste paar- en verblijfplaatsen (Econsultancy, 2018). Uit dit onderzoek is gebleken dat het pand behorende bij huisnummer 5 geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen herbergt. Omdat de situatie anno 2021 niet wezenlijk veranderd is, mag verondersteld worden dat de conclusies van eerder uitgevoerd nader onderzoek nog altijd voldoende actueel en betrouwbaar zijn.

Figuur 7: Het pannendak van huisnummer 5 biedt toegang tot potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen, maar ook potentiële nestplaatsen voor bijvoorbeeld huismus. Uit nader onderzoek (Econsultancy, 2018) is echter gebleken dat er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten zijn aangetroffen, ondanks potentiële geschiktheid.

Vissen

Geraadpleegde gegevens uit de NDFF wijzen niet op het voorkomen van beschermde vissoorten in het plangebied. Het veldbezoek wijst uit dat het plangebied ongeschikt is voor vissen die beschermd worden krachtens de Wnb, omdat het ontbreekt aan min of meer natuurlijke, heldere en stromende wateren (kwabaal) danwel stilstaande wateren met verlandingsvegetaties (grote modderkruiper). Daarnaast ligt het plangebied buiten kernleefgebieden van bekende populaties van beschermde vissoorten, waardoor voorkomen van beschermde vissoorten kan worden uitgesloten.

Reptielen & amfibieën

Geraadpleegde gegevens uit de NDFF wijzen niet op het voorkomen van strenger beschermde amfibieën en reptielen in het plangebied. Het veldbezoek wijst uit dat het plangebied volledig ongeschikt is voor reptielen en nagenoeg ongeschikt is voor strenger beschermde amfibiesoorten, vanwege het gebrek aan zandige open plekken respectievelijk geïsoleerd gelegen voortplantingswateren. De waterlopen in het plangebied worden vrij intensief beheerd en bevatten vis. Daarmee is het plangebied hoogstens geschikt voor algemene amfibiesoorten waarvoor een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen geldt, zoals groene kikker, bruine kikker en kleine watersalamander. Voorkomen van deze soorten is eerder bevestigd op basis van aanvullend onderzoek. Ook tijdens het veldbezoek van 2021 zijn groene kikkers gehoord en gezien in de watergang tussen de nieuwbouw en de Rietdijk (Bronkhorst).

Broedvogels

Geraadpleegde gegevens uit de NDFF wijzen op de mogelijke aanwezigheid van een (kleine) roekenkolonie, circa 50 meter zuidoostelijk van het plangebied. Nesten van de roek zijn jaarrond beschermd in de provincie Noord-Brabant. Roeken broeden hier in hoog opgaande populieren, waarbij ze foerageren in alom aanwezig agrarisch grasland. Op basis van het oriënterend veldbezoek zijn er geen indicaties voor broedgevallen van de roek in het plangebied, bij gebrek aan hoge bomen en nestindicierend waarnemingen. Sterker nog: de roek is geheel niet waargenomen in het plangebied.

Het plangebied bestaat anno 2021 uit een mix van opgaande beplanting, erven, (deels agrarisch) grasland en slootkanten. Daarmee is dit habitat geschikt voor vogels van bos en kleinschalig landschap. In het plangebied zijn soorten waargenomen als vink, koolmees, staartmees en houtduif. Verder is in het verleden vastgesteld dat een of meer panden aan de Bronkhorst vaste nestplaatsen herbergen van huismus en gierzwaluw, zo ook de te slopen woning aan huisnummer 5. Nesten van deze soorten zijn jaarrond beschermd; vogels kunnen bij huisnummer 5 zo onder dakpannen kruipen om daar eventueel nesten te maken. Overigens is de huismus niet waargenomen in het plangebied, evenals de gierzwaluw. Er is (wederom) geen getsjilp waargenomen van huismus op 28 juni 2021. Deze woning is echter meegenomen in het onderzoek naar vaste nest- en verblijfplaatsen van huismus en gierzwaluw (Econsultancy, 2018). Uit dit onderzoek is gebleken dat het pand behorende bij huisnummer 5 geen functie voor huismussen en gierzwaluwen vervult. Omdat de situatie anno 2021 niet wezenlijk veranderd is en de soorten ten tijde van het laatste veldbezoek wederom niet zijn waargenomen in de directe omgeving, mag verondersteld worden dat de conclusies van eerder uitgevoerd nader onderzoek nog altijd voldoende actueel en betrouwbaar zijn in relatie tot huismus en gierzwaluw.

Naast woonhuizen is er ook nog een bijgebouw aanwezig, waarvan er ook een op het terrein van huisnummer 5 staat. De schuur ter hoogte van huisnummer 12 is verwijderd, zie figuur 8. Het bijgebouw zou in theorie ook nestplaatsen van steenuil, kerkuil, huismus en/of gierzwaluw kunnen herbergen. De kans op aanwezigheid van met name uilen wordt overigens niet groot ingeschat, omdat er geen grote toegangen aanwezig zijn en het eerder uitgevoerde onderzoek⁵ aangeeft dat er in de omgeving van Andel geen nesten van uilen bekend zijn na navraag bij de regionale vogelwerkgroep. Op grond van de

---

⁵ Royal HaskoningDHV, 14 oktober 2013

verkennende veldbezoeken en het niet waarnemen van (sporen van) uilen tijdens het onderzoek naar vleermuizen en huismussen (Econsultancy, 2018) kan redelijkerwijs uitgesloten worden dat er anno 2021 uilen met jaarrond beschermde nesten broeden in de aanwezige opstallen.

Figuur 8: Beide opstallen zijn in 2017 aangemerkt als potentieel geschikte vaste nestplaats voor huismus en gierzwaluw, maar ook als vaste paar- en verblijfplaats voor gewone grootvleermuis en gewone dwergvleermuis. De schuur van huisnummer 12 is inmiddels gesloopt, nadat in 2018 is gebleken dat de opstallen geen essentiële verblijfsfunctie hebben voor vleermuizen en vogels met een jaarrond beschermd nest

Ongewervelden

De tijd van het jaar waarin het veldbezoek is uitgevoerd is geschikt voor het vaststellen van aanwezigheid van dagvlinders, libellen en overige insecten. Gegevens uit de NDFF wijzen echter niet op het voorkomen van strenger beschermde soorten. Ook tijdens het veldbezoek van 28 juni 2021 zijn geen beschermde soorten ongewervelden waargenomen. Op basis van het aanwezige biotoop (intensief beheerde erven, weiland, bouwrijp terrein en begroeide sloten met een hoge voedselrijkdom) en gebrek aan essentiële waardplanten, ligt het voorkomen van strenger beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden niet voor de hand en kan zodoende uitgesloten worden.

Beknopte conclusie beschermde soorten

De conclusies van de onderzoeken uit 2017 en 2018 zijn nog voldoende actueel, gezien het feit dat er geen veranderingen hebben plaatsgevonden in het oorspronkelijke bestemmingsplangebied. Er zijn geen indicaties voor aanwezigheid van essentieel leefgebied van beschermde soorten, buiten broedvogels zonder jaarrond beschermd nest en algemene soorten waarvoor de wettelijke zorgplicht geldt, zoals haas en egel.

6. Effectbeoordeling

Er zijn geen indicaties voor het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nesten in het te slopen pand aan huisnummer 5, op basis van beschikbaar onderzoek (Econsultancy, 2018) en de bevindingen van het oriënterend veldbezoek van 28 juni 2021 (Royal HaskoningDHV). Sloop van dit pand ten behoeve van nieuwbouw zal zodoende niet leiden tot overtreding van verbodsbepalingen.

Het bouwen van woningen in de thans open ruimte leidt, ondanks de kap van een enkele boom, niet tot negatieve effecten op beschermde soorten, omdat de berm, de sloot en eventuele te kappen wilg niet voorzien in functies beschermde soorten of vogels met een jaarrond beschermd nest. De strook in kwestie is niet van wezenlijk belang als foerageergebied van vleermuizen en eventuele vogels met jaarrond beschermde nesten. Mogelijk komen er in de sloot wel algemene vissoorten voor, waarvoor de zorgplicht geldt.

Wel moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van een broedkolonie van de roek op hemelsbreed 50 meter ten zuidoosten van het plangebied, in de populieren langs de Neer Andelseweg. In theorie kunnen zware bouwwerkzaamheden (denk aan heien of boren/intrillen) verstoring veroorzaken onder broedende roeken. Naar verwachting kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door zorgvuldig te werken, rekening houdend met de meest kwetsbare periode, indachtig dat de soort ook tijdens de broedperiode behoorlijk bestand is tegen gangbare menselijke activiteiten en lichte bouwactiviteiten in de omgeving. De soort is bovendien bekend van locaties met extreem veel verstoring door geluid en mensen, zoals benzinestations met parkeerterreinen langs snelwegen. Effecten van ruimtebeslag op agrarisch grasland worden niet verwacht, omdat dit dermate beperkt is (ordegrootte 1 hectare), afgezet tegen de aanwezigheid van vele honderden hectares agrarisch grasland in het Land van Heusden en Altena, alsook de Bommelerwaard.

Tot slot geldt dat er tijdens broedseizoenen altijd een grote kans is op verstoring van broedvogels zonder jaarrond beschermd nest, bij sloop- en kapwerkzaamheden. De initiatiefnemer van sloop en herbouw van de opstallen is verantwoordelijk voor het voorkomen overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb en inachtneming van de wettelijke zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb.

7. Conclusies en aanbevelingen

- Er zijn in het plangebied geen indicaties voor het voorkomen van beschermde vaatplanten, vissen, reptielen, amfibieën, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, broedvogels met een jaarrond beschermd nest en ongewervelden;
- Het oriënterend veldbezoek van 28 juni 2021 wijst uit dat de conclusies van het aanvullende soortgerichte onderzoek (Econsultancy, 2018) van het pand aan huisnummer 5 nog altijd voldoende actueel zijn;
- Daarmee is er geen noodzaak voor een ontheffingsaanvraag Wnb voor de sloop van de gebouwen aan huisnummer 5;
- Let wel: kap- en sloopwerkzaamheden kunnen tijdens het regulier broedseizoen leiden tot verstoring van nesten van broedvogels zonder jaarrond beschermd nest, maar in bepaalde gevallen kunnen ook nesten van de nabijgelegen deelkolonie van de roek wezenlijk verstoord worden. Het advies luidt om tijdens de realisatiefase rekening te houden met de meest kwetsbare periode van broedvogels, inclusief de roekenkolonie in de nabijheid;
- Verder bestaat het risico op het alsnog vestigen van beschermde soorten, indien het te slopen pand (huisnummer 5) nog lange tijd blijft staan. Sloop in 2021 en/of het nemen van ontmoedigingsmaatregelen kunnen voorkomen dat beschermde soorten zich alsnog vestigen in het te slopen pand. Hierbij geldt het advies om altijd een specialistisch bedrijf in te huren, met kennis van zaken omtrent het ongeschikt maken van gebouwen voor vleermuizen en broedvogels.
- De initiatiefnemer van sloop en herbouw van de opstallen is verantwoordelijk voor het voorkomen overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb en draagt zodoende de eindverantwoordelijkheid voor het correct uitvoeren van de benodigde aanvullende onderzoeken.